

Ha! Simsalabim kop eraf

door HENRI BEUNDERS

De opletende lezers van *Argus* zullen beledigd zijn hier te moeten lezen wie die Argus eigenlijk was. Toch is een *reminder* op zijn plaats. Argus – voluit Argus Panoptes – was een reus die over zijn hele lijf wel honderd ogen had, en bekend stond om zijn onvermoeibare waakzaamheid. Nooit sliepen alle ogen tegelijk. Een prima bewaker dus.

Dat dacht ook godin Hera die weer eens jaloers was op een aards schepseltje op wie manlief Zeus nu weer verliefd was, zoetwaternimf Io. Om Hera te bedriegen had hij Io in een witte koe veranderd. Hera bond die koe echter aan een paal en zette Argus ernaast. Hoe dit afliep? Dat weten alleen de trouwste lezers van *Argus*, de anderen horen het zo: *#cliffhanger*.

Waarom deze mythe opgerakeld? Vanwege die simsalabim van

nimf in koe. Ik zag net een nimf, en nu zie ik een koe! Ooit konden alleen goden dat simsalabim, in onze tijden van AI kan iedereen het. Dat gaat zo. Leonie Breebaart, filosofe en letterkundige van huis uit, was in haar column in *Trouw* op 5 mei niet boos over de bekladding van het Nationaal Monument op de Dam op 4 mei. Welnee:

‘Wat we zagen op de Dam was niet veel meer dan rode verf.’

Waar ze boos over was, was de betiteling door premier Jetten van de daders als ‘tuig’: ‘alsof hij Geert Wilders wilde nadoen’. Jetten bleek echter andere woorden te hebben gebruikt: ‘een paar schoften’. Hoofdredactie in paniek. Gelukkig is daar nu *AI*. Met een digitale druk op de knop werd, simsalabim, ‘tuig’ in het internet-archief veranderd in ‘een paar schoften’.

De vergoelijking van de bekladding kon blijkbaar blijven staan. Breebaart snapte namelijk de ophief niet, immers: ‘er stonden geen hakenkruisen op het monument gespoten, alleen het woord ‘genocide’.

Nu was het ook wel wat onduidelijk. Werd er nou geprotesteerd tegen, of juist opgeroepen tot genocide? Dat was ooit – in tijd ergens halfweg AI en Argus – toch duidelijker. Dan las je op de rand van het viaduct boven de snelweg:

‘Maak het leger leger.’

Dan wist je: pacifisten. De overheid riep ook zulke dingen: ‘Eet meer fruit.’

Argus Panoptes

Best duidelijk allemaal.

Het lastige van taal en beelden is dat ze, langzaam of dankzij simsalabi, van betekenis kunnen veranderen, en dat het ook nog eens per cultuur kan verschillen. Een draak is bij ons een eng duivels dier, in China een geluksbrenger en de wijsheid zelve. De swastika was millennia lang wereldwijd een teken dat stond voor zon, geluk en zegen (op al je wegen). Pas Hitler maakte het tot logo van zijn partij, en zo werd hakenkruis gelijk aan antisemitisme.

De filosofische letterkundige Breebaart evenwel wist direct wat het woord op het monument betekende: een protest tegen ‘de nieuwe vormen van genocide’ waartegen onze regering ‘bitter weinig verzet biedt’. Let op het ge-

bruik hier van het woord ‘verzet’. Nederland is, kortom, medeplichtig aan de moordzuchtige praktijken overal ter wereld.

Woorden hebben hun betekenis en tekens, pictogrammen en symbolen ook. Maar je moet wel weten welke. Bij een bord met een kruis door een hond is dat simpel: honden zijn binnen niet toegestaan. Dat is ook te begrijpen als je in China bent. En handig ook, want daar binnen schijnen ze hond graag te lusten.

Moeten we dan allemaal Argus worden, met altijd wel enkele ogen open? Ja, sterker nog: we moeten ‘oren en ogen openhouden’ en zo alle signalen opvangen om de gevaren tijdig op te merken. Die oren werden – *#cliffhanger* – Argus fa-taal. Zeus gaf god Hermes, de snelle en sluwe, opdracht zijn lust-object Io te bevrijden van die nare bodyguard Argus. Dat deed Hermes door zo mooi op zijn lier te tokkelen dat Argus ervan in slaap viel. Ha, simsalabim kop eraf. En zo krijgt Zeus zijn bronstige zin.

In onze tijden van Ai-Ai-Ai is het transformeren van de ander – van nimf in koe of wat of wie u maar wil – een fluitje van een cent. Er lijkt wel een ‘digitale genocide’ gaande. De Arguslezer kan, als de drang opspeelt om tot fysiek kladden over te gaan voor het goede doel, dus misschien beter eerst dit bedenken: dat na ontheiliging van het heilig geachte niet zelden een of ander hitlertje zichzelf simsalabim tevoorschijn tovert.